

Nr 13

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av motioner om ändrad valkretsindelning i Malmöhus län.

Ärendet

I detta utlåtande behandlas motionerna I: 405 av herrar Ingvar Andersson och Blomquist samt II: 488 av fru Sundberg och herr Clarkson (alla m). Texten är tryckt i *andra* kammaren.

Hemställan avser »att riksdagen anhåller hos Kungl. Maj:t om förslag till höstsessionen av 1969 års riksdag om sådan ändring av 30 § vallagen, att Hälsingborg, Landskrona och Lund kommer att tillhöra Malmöhus läns valkrets, medan Malmö stad bildar egen valkrets».

Gällande ordning och dess tillkomst

Valkretsindelningen för val till andra kammaren är fastställd i 30 § lagen om val till riksdagen. Som femte valkrets anges städerna Malmö, Hälsingborg, Landskrona och Lund, den s. k. fyrstadskretsen, och som sjätte Malmöhus läns valkrets, innefattande länets landsbygd samt städerna Ystad, Trelleborg, Skanör med Falsterbo, Eslöv och Höganäs. Denna indelning fastställdes 1921, som ett led i en reform som åsyftade att genom tillskapande av större valkretsar åstadkomma en bättre genomförd proportionalitet. Denna fråga hade, efter framställning av 1918 års lagtima riksdag, utretts av 1919 års proportionalvalssakkunniga, vilka framlade sitt betänkande i april 1921. Redan samma månad avgavs en proposition (nr 353), vilken emellertid avstyrktes av en majoritet (10 led.) inom konstitutionsutskottet (nr 49), som väsentligen åberopade den korta beredningstiden. En reform kom till stånd genom att kamrarna frångick utskottsmajoriteten.

Malmöhus län var före 1921 indelat i fem valkretsar, dels Malmö stad, dels Hälsingborgs, Landskrona och Lunds städer, dels tre landsbygdsvalkretsar. De sakkunniga föreslog en uppdelning på två valkretsar, Malmöhus läns norra som bl. a. skulle omfatta Hälsingborg och Landskrona samt Malmöhus läns södra som bl. a. skulle omfatta Malmö och Lund. Länsstyrelsen hade framfört tanken på att sammanslå dels de båda stadsvalkretsarna, dels de tre landsbygdsvalkretsarna, men denna möjlighet avvisades av de sakkunniga (bet. II s. 86—88 och 105—106). Propositionen följde de sakkunniga liksom huvudreservationen (10 led.) till utskottets utlåtande. Läns-

styrelsens tanke togs emellertid upp som andrahandsyrkande i en reservation av två ledamöter inom utskottsmajoriteten. Denna reservation bifölls av riksdagen.

Beträffande motionärernas motivering hänvisas till motionen II: 488.

Utskottet

Valkretsindelningen för val till riksdagen kan förväntas bli föremål för övervägande, innan grundlagberedningen avslutar sitt arbete på en allmän författningsrevision. Utskottet kan inte tillstyrka att frågan om valkretsindelningen i Malmöhus län bryts ut till särskild behandling på sätt föreslås i förevarande motioner. Häremot talar bl. a. att överväganden pågår om Malmö stads förening med landstinget i länet. Utskottet hemställer sålunda, att riksdagen avslår motionerna I: 405 och II: 488.

Stockholm den 6 mars 1969

På konstitutionsutskottets vägnar:

GEORG PETTERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Georg Pettersson (s), Erik Olsson (s), Sveningsson (m), Harald Pettersson (cp), Sörlin (s), Sörenson (fp), Svenungsson (m), Nyquist (s), Norberg (s) och Richardson (fp); samt
från andra kammaren: herrar Larsson i Luttra (cp), Adamsson (s), Nilsson i Östersund (s), Henningsson (s), fru Thunvall (s), herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (cp), Nelander (fp), Werner (m) och Strömberg (fp).